

Spørgsmål og svar fra borgermøder i Nuuk, Kangerlussuaq, Sisimiut og Ilulissat vedr. Ironbark Zinc Ltd. ansøgning om udnyttelse af zink- og blyforekomsten ved Citronen Fjord i november 2015

Borgermøde i Nuuk

23. november 2015

Ca. 30 mødte op

Spørgsmål fra salen

Kaare Vinter Hansen, Verdensnaturfonden, WWF, Nuuk:

Det er vigtigt for os, at disse råstofprojekter foretages så forsvarligt som muligt. Jeg har gennemgået rigtig meget i Høringsportalen, og jeg vil koncentrere mig om dyrelivet. Der er guidelines ved udformning af VVM (Vurdering af Virkninger på Miljøet), og jeg må desværre sige, at denne VVM ikke opfylder kravene til de guidelines for VVM.

Jeg kan tage nogle eksempler:

Jeg mangler de baggrundsrapporter der ligger til grund for VVM. Jeg har ikke rapporter for de geokemiske forhold i området. Jeg ved ikke hvad malmen indeholder. Jeg kan for eksempel sige, at GEUS har en rapport, der viser, at der er fundet uran i området, men jeg kan ikke se i de baggrundrapporter om der er uran, thorium eller fluor i de her områder. Intet sted i materialet er det her geokemiske indhold nævnt. De her rapporter, står i de guidelines, skal være offentligt tilgængelige. Jeg mangler de geokemiske, jeg mangler de biotoksiske, der hvor man tester det her, som DCE siger, ikke er giftigt. De er ikke akut giftige. Det her rejser det er testet på, de døde ikke på 96 timer. Men de kroniske virkninger fremgår ikke. De er også krav i VVM'en.

Vi har et elkraftværk på 28 megawatts. Uden de skadelige effekter fra det her værk er beskrevet i overhovedet i materialet.

Vi har konstruktionsfasen, hvor trafikken ikke er beskrevet igennem i det her nordøstgrønlandske polynie, som er utrolig vigtigt biologisk område. Det mangler helt i materialet. Vi har ikke en beredskabsplan der er færdigudviklet for sejlads. Det værste der kunne ske er en olieforurening ved polyniet. Hvordan at der reagere i tilfælde af eventuel grundstødning med udsivning af brændstof er ikke beskrevet. Der står lidt foreløbigt, men selve beredskabsplanen, det er nok det vigtigste i hele Høringsportalen. Det har jeg ikke.

Støvspretningsrapporten, som også skulle være med, den har jeg heller ikke. Der står her, at der spredes max 5 km. Vi har en vind på over 50 m/s i området. Det virker ikke helt troværdigt.

Partiklerne fra elværket spredes heller ikke mere end 5 km. De er ikke nævnt.

Jeg har rigtig mange punkter, som jeg synes denne VVM ikke opfylder. Det er som om, den er kommet for tidligt. Den er ikke gennemarbejdet. Jeg er lidt utryg ved, at Selvstyret har ladet det

komme i en offentlig høring. Som selskabet selv skriver, er denne VVM godkendt til at komme i offentlig høring af DCE og Miljøstyrelsen for råstoffer.

Jeg synes, at det er bekymrende at der er så mange ting der ikke er beskrevet. Her til foredraget lige før, nævner DCE, at der skal bruge de højeste isklasser for de fartøjer der skal besejle det her område. Det er en PC3 og en PC4 isklasse der skal anvendes. De højeste isklasser er PC1, I er nede på 3 og 4. Den her formidling er jeg ikke så glad for.

I oplægget blev der sagt, at materialet skal opbevares i en hal. Det står ingen steder i høringsmaterialet. Der er en dam, en dæmning, man vil anvende til affaldsmaterialer.

Så vi kommer med et offentligt høringssvar, der belyser alle de her ting. Problemet er, at man ikke kan nå at rette op på de ting jeg kommer med nu til den 5. december. Man skulle måske overveje, at lave en helt ny høring på dette projekt, fordi der er ret mange ting de ikke følger i disse guidelines.

Naalakkersuisoq for Natur, Miljø og Justitsområdet Mala Høy Kúko:

Tak for de ting du fremlagde. De bliver alle nedskrevet, det er vigtigt for os i Naalakkersuisut, at alt bliver fremlagt, og derfor bør alle der arbejder med det kommentere.

Jonathan Charles Downes, Ironbark:

Tak for dine spørgsmål. Jeg kan svare på nogle af dem. Hvad angår uran mener jeg GEUS-rapporten udpegede de områder, hvor der kan være uran. Men vi har undersøgt 65 km, også for uran, og der er ingen uran i projektområdet. Det er en lettelse.

Kaare Vinter Hansen, Verdensnaturfonden, WWF, Nuuk:

Er det påviselige mængder, eller er det under grænsen for udvinding?

Jonathan Charles Downes, Ironbark:

Generelt er det under.

Kaare Vinter Hansen, Verdensnaturfonden, WWF, Nuuk:

Men der var uran?

Jonathan Charles Downes, Ironbark:

Nej, det er der ikke. Det kan godt være at det sten der er i området normalt betyder, at der ville være uran, men det er der ikke i projektområdet.

Kaare Vinter Hansen, Verdensnaturfonden, WWF:

GEUS rapporten har forhøjede niveauer, men ikke kritiske niveauer for uran. Jeg vil gerne høre under mødet her, hvilke niveauer der er i området. Disse oplysninger er ikke tilgængelige for mig eller andre.

Jonathan Charles Downes, Ironbark:

I de grønlandske guidelines er strenge, hvad angår påvisning af niveauer. Der er ikke noget at være bekymret for hvad angår uran i dette projekt.

Kaare Vinter Hansen, Verdensnaturfonden, WWF:

Men tallene bør være tilgængelige, for det står i guidelines for VVM. Den geokemiske rapport bør være offentlig, hvilket det ikke er. Det gør folk bekymrede.

Camilla Christensen/Jonathan Charles Downes, Ironbark:

Tallene du efterlyser, vil blive offentliggjort.

Jesper Bistrup Larsen, Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet:

De geokemiske baggrundsrapporter har vi gjort selskabet opmærksom på, og selskabet har lovet, snarest muligt, at de bliver offentliggjort på deres hjemmeside. Det er en fejl, der er sket. Den og den anden rapporten du nævnte.

Bodil Karlshøj Poulsen, Transparency International Greenland:

En af det ting jeg vil nævne er det faktum, at Citronen Fjorden ligger i nationalparken. Det er meget lidt nævnt i materialet. Nu der er tre fra Naalakkersuisut, vil jeg bruge anledningen til at spørge, hvem overvåger og har myndigheden over nationalparken? Vi ved godt hvordan det er i dag, men hvordan har man tænkt sig, at i forhold til et projekt med så mange ansatte. Hvem varetager politimyndigheden, kredsret, sundhedsovervågning og miljøovervågning.

Det er nævnt flere gange, at kommunerne naturligvis vil være med i IBA-forhandlingerne. Er det alle fire kommuner eller KANUKOKA?

Naalakkersuisoq for Finansier, Råstoffer og Udenrigsanliggender Vittus Qujaukitsoq:

Naalakkersuisut mener at bare fordi projektområdet ligger på nationalparken, så må det slet ikke røres eller benyttes. Ironbark-projektet kommer ikke til at være anderledes end andre projekter der ligger langt væk fra beboede områder. Forskellen er at der er flere ting at værne om, fordi projektet ligger på nationalparken. Det du er bekymret over hvad angår projektet er noget som ikke er anderledes end de ting der kræves af andre projekter som Ironbarks mineprojekt. Alle mineprojekter i yderområder skal samarbejde med myndighederne. Men jeg tror, at fordi minen ligger på nationalparken vil selskabet blive gjort opmærksom på at idet projektet ligger på et fredet sted vil der være endnu større krav om, at følge dem. Der skal gives en tilladelse om udvinding ifølge råstofloven. Derfor vil minen ikke være anderledes stillet med hensyn til politi, retsvæsen og sundhedsvæsen, selvom den ligger på nationalparken. Minen ligger i Grønland, men fordi minen ligger på nationalparken står Sirius-patruljen med overvågning af området med hundeslæde. Jeg forventer ikke at nogen vil blande sig i deres arbejde. Derfor har vi ingen planer om at gøre noget anderledes. Med hensyn til kommunerne, ligger projektet udenfor kommunernes grænser, vil den vigtigste part i forhandlingerne sikkert være Selvstyret. Men det betyder ikke, at der vil ske noget over hovedet på kommunerne. IBA-forhandlingerne foregår mellem tre parter (Selvstyret,

kommunerne og selskabet, red.), og fordi projektområdet ligger uden for kommunerne kommer kommunerne til at være ligeværdige parter. Der er ingen af kommunerne, som vil få mere ud af IBA-aftalen, men vi vil arbejde for at sikre, at alle fire kommuner vil få lige meget ud af det.

Emma Kristensen:

Jeg synes at det er ærgerligt, at Kaare Vinter Hansen meget kritiske udtalelser mangler at blive besvaret. Det er voldsomme anklager om, at VVM-guidelines ikke bliver overholdt? Er det rigtigt? Hvilke punkter er tilsidesat?

Hvad angår polyniet, hvor langt væk ligger den henne? Hvor mange km Fra Citronen Fjord? DCE må kunne svare på om der findes modelberegninger på projektets mulige forureningsrisici? Jeg mener, at når nu der er alle disse eksperter i rummet, og fordi de burde kunne svare på disse spørgsmål, at det er ærgerligt, at spørgsmålene bliver skrevet ind i referatet uden svar. Det ville være en fordel, hvis Kaares spørgsmål blev besvaret en for en.

Kim Henrik Gustavson, Institut for Bio Science - Arktisk Miljø:

Der vil være risiko for forstyrrelse af havpattedyr i polyniet. Enten med støj eller ved at sejle ind over dem eller for tæt på. Dette kan regulere ved at sende skibe i bestemte ruter.

Med hensyn til om isklasser er stærke nok; så må man gå ud fra, at man ikke vil sejle med skibe som ikke kan klare det. De vi vil være lastet med er ikke i højrisiko, så hvis der skulle ske et stort uheld, så er det ikke i høj risiko.

En anden ting du siger, er at der ikke er foretaget kroniske toksin test - langtidstest. Der er ikke belæg for at lave sådanne tests i det område. De stoffer her, når de ikke viser noget i korttidstest, så er der ikke noget at komme efter i en langtidstest. Der er ingen af stofferne her der bliver ophobet over lang tid. Det kan godt være, at man kommer ned i lidt lavere effekt, grænser, hvis man kører testen i længere tid, men de her test viser, at der ikke var noget giftighed, så er der ikke noget belæg for at kræve det. Hvis der er den mindste usikkerhed, så er det noget DCE altid anbefaler, at de bliver udført.

Støvberegningerne har vi været inde og kikke på de modeller der er blevet brugt normalt internationalt. Du har fuldstændig ret når du siger, at der kan være ekstreme vindsituationer, og det er der også til en vis grad taget højde for i denne model. Men helt normale vindsituationer tager man normalt ikke højde for sådan nogle ting.

Støvet skal genereres op, så det skal være nogle bestemte årstider, hvor der er vindforhold. Så vil der blive spredt støv i et tyndt lag. Men det man går op i er om den støv man danner til hverdag, om den bliver spredt ud i et større område.

Kaare Vinter Hansen, Verdensnaturfonden, WWF:

Andre projekter beskriver elværkers effekt af partikelforurening, forsurening af miljø og svovlen. Andre projekter har det med som en vigtig del af rapporten. Der er ikke noget i denne projekt der beskriver hvad denne elkraftværk på 28 megawatt vil have af effekt.

Kim Henrik Gustavson, Institut for Bio Science - Arktisk Miljø:

Nogle af effekterne i det her er, at der kommer sodpartikler ud i sneen, som kan medføre, at sneen smelter hurtigere i foråret. Andre effekter kan være, at det forsure miljøet. Der er ikke noget specielt ved dette elværk.

Kaare Vinter Hansen, Verdensnaturfonden, WWF:

Det blev sagt at isbåde vil komme i det område, men det er fragtskibe med isklasser 3 og 4. Det er ikke isbåde. Der skal sejles igennem flerårs is. Jeg har talt med andre om, at de isklasser 3 og 4 der nævnes er meget små til at sejle i disse områder. Det kan godt være, at det kun er et forslag, men det fremgår som om, at man vil bygge til det her. Og selve beredskabsplanen hvis der kommer olieudslip, hvis det var en rigtig god beredskabsplan, så kunne man have en mere positiv indstilling til projektet. Men når man ikke kan se en beredskabsplan om olieudslip, giver det mig en usikkerhed.

Kim Henrik Gustavson, Institut for Bio Science - Arktisk Miljø:

Vi er ikke eksperter i sejlads og skibsklasser på DCE. Det er der nogle andre der er til at vurdere. De skal godkendes til at sejle i området. Desuden er det angivet, at alle internationale regler skal følges. Herunder er der kommet noget der hedder Polar Code, og de kommer til at sætte krav om hvilke skibe der må sejle der. Jeg tror ikke på, at der vil komme til at sejle skibe i området, som ikke kan klare det.

Man skal huske på, at sådan en VVM-redegørelse skal belyse, så vi andre kan forstå hvad projektet kan komme til at påvirke. Hvilke krav myndighederne stiller på grundlag af VVM og andre forhold, det er noget andet i tilladelsen. En anden ting er hvad internationale regler kræver på det pågældende tidspunkt tilladelsen gives. Det her projekt er indhentet af Polar Code, der vil sende helt specifikke krav om hvilke skibe der må sejle og hvilke isklasser de skal være. Derudover er der nogle der skal give tilladelse til, som har virkelig meget forstand på det her.

Der vil være helt specifikke krav udefra og lokale myndigheder til projektet i forbindelse med en tilladelse. Vi skal huske at VVM'en skal belyse hvilke problemer der kan være i projektet, både for myndighederne og offentligheden.

Naalakkersuisoq for Finanser, Råstoffer og Udenrigsanliggender Vittus Qujaukitsoq:

Kaare Winther Hansens bekymringer handler nok om hvilke sikkerhedsplaner der er i projektet. Vi har meget klare regler i råstofloven som går ud fra god international praksis. Og dette skal være grundlag for udvinding her i landet. Også sikkerhedsmæssige, sundhedsmæssige miljømæssige aspekter er vigtige faktorer der skal tages hensyn til i benyttelsen af vores natur, samtidig med, at det skal være samfundsmæssigt bæredygtigt. Mit ønske er, at dine bekymringer bliver bragt frem, og at de bliver besvaret i den hvidbog der kommer efter høringen.

Jesper Bistrup Larsen, Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet:

Det er for at nævne, at sejladssikkerheden ikke er en del af VVM-rapporten. Den ligger som en del af NSI-rapporten, som er en del af denne høring. Det er et dansk ansvarsområde, og hører ind under Søfartsstyrelsen og ikke Selvstyret. Men det er godt det kommer frem under dette møde, så de kommentarer kan adresseres til selskabet.

Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel Randi Vestergaard Evaldsen:

Der var nogen der spurgte til udgifter til forskellige tiltag. Selvfølgelig skal der indgås aftaler med selskabet hvordan sundhedsvæsenet skal forholde sig. Beredskabsplanerne skal selvfølgelig laves senere hen, men det kommer vi selvfølgelig til at tage højde for. Udgifter til myndighedstilsyn, skal selskabet selvfølgelig betale for. De kommer selvfølgelig ind senere hen i forløbet.

Hassel Hedemand, Timmiaq, lokal fugleforening:

Jeg forstår ikke rigtig spørgsmålet om toksiner. Vi lever i højarktisk område. Det betyder at dyrreproduktion og vækst er ekstrem langvarig. Vi ved, at toksiner og tungmetaller akkumulerer over langvarige perioder. Vi har netop fået en sundhedsundersøgelse, som viser, at vores dyr har tungmetaller i sig, som overskrider grænserne tre gange over det tilladelige. Så forstår jeg ikke hvorfor det ikke har nogen betydning, når vi taler om toksikologi i arktiske egne.

En anden ting jeg gerne vil høre, om man vil fra politisk side at bruge nøjagtig de samme meget skrappe regler som der er i Antarktis, hvor der er meget strenge regler for forurening og i det hele taget miljøet.

Kim Henrik Gustavson, Institut for Bio Science - Arktisk Miljø:

Det vi har vurderet er hvad det er for nogle stoffer der kan komme ud fra mineprojektet i form af spildevand ud til miljøet. Vi har vurderet, at den sammensætning der er i vandet ikke er giftigt, og at der ikke er nogen stoffer der specielt ophober sig i forhold til hvad der naturligt er der. Området er i forvejen belastet af metaller naturligt. Man kan begrænse udledningen med en simpel teknik ved at neutralisere syren. Ja, væksten er langsom i Arktis. Og metaller kan ophobe sig i større dyr. Metaller og tungmetaller er et problem. Men i det her tilfælde er det ikke et problem, idet udledningen ikke er væsentlig for nogen måde.

Naalakkersuisoq for Finanser, Råstoffer og Udenrigsanliggender Vittus Qujaukitsoq:

Du spørger om man vil benytte de samme regler om i Antarktis. Vi mener at råstofloven er sikker. Vi har lovgivning, som har strenge krav om sundhed, sikkerhed og miljø. De er centralt i vores beskyttelse af menneskene, dyrene og naturen. Vi fornyer råstofloven løbende, f.eks. for at sikre at borgerne inddrages i høringsdelen. Ånden i loven er, at sikre internationale erfaringer benyttes som grundlag i forbindelse med råstofudvinding.

Jeg sagde i starten at grønlandsk økonomi har udfordringer. Naalakkersuisut har pligt til at lede efter nye muligheder for at styrke økonomien. Det gør vi bl.a. med denne høring, hvor vi som minimum har stramme krav til udvinding. Vi har ingen planer om at benytte de stramme regler fra Antarktisk. Vi har sikret vores sundhed, sikkerhed og miljø med de nuværende regler, hvor naturen,

menneskene og dyrene i forvejen står centralt. Når vi leder efter nye økonomiske muligheder må vi have bedre grundlag for at sætte yderligere begrænsninger. Som jeg har sagt tidligere, vil bekymringerne blive besvaret, og Verdensnaturfonden må forvente at få svar. Kravene i reglerne er, at der ikke gives tilladelse, hvis vi ikke kan sikre sundhed, sikkerhed og miljø.

Jørn Skov Nielsen, Departementet for Erhverv, Arbejdsmarked og Handel - svar til Bodil Karlshøj Poulsen:

Der blev spurgt om hvordan man opretter lov og orden i en mine. Det er ikke den første mine der skal oprette lov og orden. Selskabet har selv nogle bud. De vil selv have nultolerance mod alkohol, rusmidler og forskellige andre ting. Man må ligesom arbejde med nogle ting, der dæmper konflikterne.

Derudover, hvem fører tilsyn? Det gør de myndigheder, der fører tilsyn overalt i samfundet. Arbejdstilsynet kommer og fører tilsyn, at arbejdet udføres sikkert. Omkostninger bliver refunderet, når Råstofstyrelsen sender en regning til selskabet. Miljømyndigheder DCE og Naturinstituttet fører tilsyn med miljø. Omkostninger bliver refunderet, når Råstofstyrelsen sender en regning til selskabet.

Hvad angår sundhed, skal selskabet indgå en aftale med Sundhedsvæsenet, for at trække på deres ydelse. Det bliver ikke gratis for selskabet.

Når der er behov for politi, bliver de tilkaldt. Det er ikke anderledes end andre fjerntliggende steder som Station Nord.

Almindelige myndigheder kommer og fører tilsyn ved at rejse derop og selskabet får en regning for ydelserne.

Jesper Labansen:

Vi har set at udnyttelsestilladelser gives uden at der efterfølgende kommer mineaktivitet. Hvis udnyttelsestilladelsen gives, hvad sker der så, og hvilke usikkerheder er der og hvad kan man swige fra Ironbark om den efterfølgende proces?

Camilla Christensen/Jonathan Charles Downes, Ironbark:

Selskabet har avancerede investeringsaftaler for minen. Det kommer selvfølgelig an på markedet, men det ser stærk ud.

Kaare Vinter Hansen, Verdensnaturfonden, WWF:

Jeg vil gerne følge op på Vittus Qujaukitsoqs udtalelse om borgerinddragelse. Jeg fandt i materialet, hvor der er lavet en gennemgang af VVM-rapport, at der skal være et offentligt borgermøde tidligt, for at få input, og et til før VVM bliver offentliggjort. Tilsyneladende er dette det første officielle borgermøde. Vi mangler to ifølge de guidelines der er. Er det korrekt?

Naalakkersuisoq for Finanser, Råstoffer og Udenrigsanliggender Vittus Qujaukitsoq:

Naalakkersuisut borgermøde er kun starten. Mange andre ting skal på plads inden udvindingstilladelsen bliver givet. Ikke kun Nuuk bliver besøgt. Udover de andre steder, som skal fastlægges, har vi planer om at tage til Qaanaaq og Tasiilaq i januar. Vi skal føre vore forpligtelser, så det skal på plads.

Jesper Bistrup Larsen, Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet:

I de retningslinjer vi har, står der ikke at der skal være, men bør være høringsmøde. Et eksempel er, hvis der er lokale fangere eller fiskere har noget viden om området, så vil deres viden kan komme frem ved et informationsmøde, som der f.eks. har været med Hudson-projektet. Nu er der ingen lokale fangere i området, så derfor har det ikke været nødvendigt.

***

Referat Slut.